

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.000
Letna naročnina L. 2.000
Letna inozemstvo L. 3.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 30 (803)

Gorica - četrtek 23. julija 1964 - Trst

Posamezna številka L. 40

Slovenci v Lurdu

V jutru 15. julija so slovenski romarji v Lurdu doživeli izredno presenečenje. Na cestah so se pojavili raznašalci časopisa »Lourdes Eclair« in viličeli posamezne številke, kjer je bilo videti na prvi strani ogromen napis čez vse kolone: Slovensko romanje (v slovenščini!), pod njim pa na levi slika sv. Cirila in Metoda iz nove slovenske romarske zastave, v sredi prizor ob priliki blagoslovitve nove zastave, kjer je videti lurskega škofa v spremstvu msgr. Silvanija, gg. Kavalarija, dr. Janžiča in Cretnika, na desno od tega prizora pa podoba Matere božje na isti zastavi. Nato je sledilo slovensko besedilo, ki ga priobčujemo bolj spodaj, ki je bilo sestavljeno tako, da se lurskim stavcem ni bilo treba ubijati s sičniki č, š in ž. Pod tem pozdravom Lurški Materi je bila objavljena fotografija vse slovenske romarske skupine — nad 800 oseb —, na srednji strani pa še članek v francoščini »Le pèlerinage slovène a Lourdes«. Našim bralcem, izmed katerih je nedvomno bila večina lurskih romarjev, hočemo zato v današnjem uvodniku postreči z obema člankoma, ki sta bila letos, 15. julija v Lurdu objavljena, prvi, kot že rečeno v slovenščini in drugi v francoščini.

»MARIJA, SKOZ ŽIVLJENJE VODITI SREČNO ZNAS«

pojemo doma in v tujem svetu, posebno v Marijinem Lurdu.

Iz vseh krajev smo prihiteli: iz Trsta in Gorice ter slovenskega Korotana, izseljenci iz Pariza, iz rudnikov v Severni Franciji, iz tovarn v Stuttgartu. Prihiteli smo k svoji materi Mariji.

Toda nismo prihiteli ne sami, ne praznih rok. V duhu so z nami vsi rojaki; s sabo smo prinesli zahvalo, tegobe, molitve, bremena in grehe slovenskih far, trpljenje, krivice in upe slovenskega naroda. Mati! Ne zabi ljudstva, ki se z ljubeznijo in z zaupanjem k Tebi zateka pri Gospé Sveti, na Svetih Višarjah, na Sveti gori, na Brezjah in na vseh drugih romarskih krajih, na gosto posejanih po vsej slovenski zemlji.

Naj se ob Tvojem materinskem srcu odahnejo srca tvojih otrok, naj ob Tebi, ki Te noben greh ni skazil, mi sami postanemo sveti, brez greha!

Mnogim med nami se kolena krivijo, ker trpljenje, bremena, krivice presegajo meje. Ti, ki si na Golgoti stala, ko je na lesu umiral Tvoj Sin, daj nam poguma, da bomo tudi mi, vsak zase, vsi skupaj hrabro in vdano nosili svoja bremena; pomagaj nam, da bomo razumeli, da je veliki petek trpljenja zagotovilo zmage!

Tudi med nami dozorevajo polja, mogla bi dati obilo sadov, a delavcev manjka. Zato Ti, Marija, varuj slovenske duhovne pastirje, in Ti, o Mati, poskrbi, da Slovincem nikdar in nikjer ne bo manjkalo svetih duhovnikov.

Mati, poguma nam daj, Tvojim otrokom! Bratom slovenske krvi, ki so Tvojega Sina ali zapustili ali ga sploh ne poznajo, pa milost izprosi, da bodo eni in drugi prejeli betlehemsko blagovest!

Ko bomo v nekaj dnevih spet odhajali na svoje domove, se moramo vrniti polni dobrote, polni svetosti, polni zaupanja, polni poguma, saj bomo s seboj nosili Kristusa, Tvojega Sina, in Tvoja materinska ljubezen bo ogrevala srca Tvojih otrok. Tako bomo kos izpolniti svoje poslanstvo v Cerkvi, za katero Te ob veseljem cerkvenem zboru prav posebej prosimo, zanjo in za vse, katere je Tvoj Sin izbral, da jo vodijo.

Ko smo prihajali, nas je objel Tvoj mehki pogled, ko bomo odhajali, bomo odhajali v zavesti, da nas spremlja Tvoj materinski blagoslov. Isti mehki materinski pogled nas bo sprejemal, ko bomo na slovenskih tleh poklekali pred Tvojo podobo, v preprostih domovih in v Tvojih cerkvah.

Zato bomo vedno z lahnim korakom in pogumno stopali po Tvoji poti, pa naj bo ta pot posuta z veseljem ali trpljenjem. S pogumom si bo slovenski narod pod Tvojim materinskim vodstvom sam tkal svojo usodo, ko ga bo pri tem bodrila zavest, da si Ti, Marija, Mati nas vseh in da smo vsi Slovenci Tvoji otroci.

SLOVENSKO ROMANJE V LURDU

(Prevod članka »Le pèlerinage slovène a Lourdes«)

Več kot 800 slovenskih romarjev je večerjalo dospel v Lurdu. Po zadnji svetovni vojni je to dvajseto večje romanje Slovincem na ta sveti kraj.

Prvo se je vršilo julija meseca 1958. leta, pod vodstvom nepozabnega škofa msgr. dr. Gregorija Rožmana, ki je naslednje leto umrl kot begunec v Združenih državah Severne Amerike.

Kakor leta 1958. je tudi letošnje romanje zbralo okrog lurske votline Slovence iz Trsta in Gorice iz Italije, Slovence s Koroške v Avstriji, izseljene Slovence iz Zpadne Evrope ter posamezne rojake iz Slovenije v Jugoslaviji.

Slovenci so najmanjši narod izmed slovenskih narodov. Komaj 2 milijona jih je doma in po svetu. Večina jih živi v okviru slovenske republike, ki je del Jugoslavije. Močni slovenski manjšini se pa nahajata tudi v državah, ki mejita na Jugoslavijo; v Avstriji na Koroškem je celo nekdanja zibelka slovenstva. Krepko pa se držijo Slovenci tudi na Tržaškem, Gorškem in v Beneški Sloveniji. K temu je treba dodati še močne slovenske naselbine v Zpadni Evropi. Samo v Franciji so organizirani kar v petih izseljeniških župnijskih skupnostih: v Parizu, Aumetzu na Moselli, v Lievinu v provinci Pas de Calais, v Merlebachu (Lorena) in v Nici na Južnem Francoskem. Zelo mnogo Slovincem pa živi tudi v Severni Ameriki (ZDA, Kanada) ter v Argentini in Avstraliji.

Slovenci posedujejo zemljo, kjer so se v teku zadnjih stoletij stalno križali gospodarski in politični interesi treh glavnih evropskih ras: slovenske, germanske in romanske. Samo to dejstvo že prča, da so Slovenci od vseh Slovanov Zpadu najbližji, istočasno pa najbolj izpostavljeni pritisku vseh vrst.

Slovenci so prišli na ozemlje, ki je sedaj njihova domovina, v 6. stoletju. V teku stoletij so zaradi germanskega pritiska izgubili skoro tri četrtine svojega teritorija.

Kristjani so postali zelo zgodaj: že v 7. stoletju. Misijonarje sta jim pošiljala Oglej iz zapada in mesto Salzburg iz severa. Cesar Karol Veliki je odločil, naj bi bila reka Drava mejna črta med obema misijonskima področjima.

Prihod slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda v drugi polovici 9. stoletja pomeni tudi za Slovence važen doprinos k njih dokončnemu pokristjanjenju. Njun zgodovinski pomen je v tem, da sta znala proti raznarodovalnemu nemškemu krščanstvu in k razkolu težeci bizantinski Cerkvi slovenske narode iz osrednje Evrope vključiti v sklop rimskega krščanstva in doseči deset stoletij pred 2. vatičanskim koncilom uporabo slovanskih jezikov v bogoslužju.

Z utrditvijo krščanstva med Slovenci se je hitro razširila tudi pobožnost do Matere božje, ki je neločljivo povezana z njenim Sinom. Dokaz za to ljubezen do Marije je 510 svetišč na slovenskih tleh, ki so Mariji posvečena.

Prav ta zvestoba do Marije je slovenskemu narodu pomagala, da je brez večjih pretresov preživel dobo turških vpadov ter poskuse protestantske reformacije na slovenskih tleh.

Druga polovica 19. stoletja in prva desetletja 20. stoletja pomenijo za Slovence cvetočo dobo verske obnove, ki so jo izvedli v duhu svetosti umrli škof iz Maribora Anton Martin Slomšek, čigar proces za beatifikacijo je že sprožen v Rimu, pa

škofje Mahnič, Napatnik, Sedej ter izredno goreči škof iz Ljubljane dr. Jeglič Anton, znan po svojem geslu »Po Mariji k Jezusu« ter njegov naslednik škof - trpin dr. Rožman, ki je vse svoje sile posvetil zlasti organiziranju Kat. akcije v Sloveniji.

Pa je prišla druga svetovna vojna in prinesla katastrofo tudi slovenskemu narodu. Trije okupatorji in domači komunisti so tekmovali med seboj, kdo bo uničil več svetinj, ki so bile drage slovenskemu ljudstvu. Znova so se Slovenci oklenili svoje nebeške Matere. Konec maja 1943. je ljubljanski škof dr. Rožman ves slovenski narod posvetil Marijinemu brezmadežnemu Srcu, njeno milosti polno podobo z Brezlj, ki se je srečno rešila pred nemško brutalnostjo, pa je ustoličil v ljubljanski stolnici.

Od leta 1941. do 1945. je slovenski narod odločno branil svoje narodne pravice in svojo vero nasproti svojim zunanjim in notranjim sovražnikom. In ko je tako dolga leta krvavel iz nešteto ran, je v začetku junija 1945. doživel najhujši udarec: Angleži so vrnili novim oblastnikom v Jugoslaviji 12.000 protikomunističnih borcev, ki so jih potem komunisti skoro do zadnjega brez procesa pobili.

Med tem, ko so narodi na Zpadu v znova pridobljeni svobodi veselo zadihali, pa se je križev pot slovenskega naroda po l. 1945. nadaljeval in se mu še ne vidi konca. Prva leta so bile ječe in koncentracijske taborišča polna duhovnikov in Cerkvi ter veri zvestih vernikov. Vsi kraji, ki so nosili svetniška imena, so spremenili svoje ime. Vse katoliške publikacije (bilo jih je nad 90) so bile zatrte, vse katoliške organizacije prepovedane, semenišča — razen nekaj redkih izjem — zaplenjena. Versko življenje doživlja ovire vsepovsod, kar je tudi lahko doseči, saj vsemogočna policijska država lahko vsak trenutek odvzame po veri živim vernikom možnost gospodarske eksistence.

Režimu je uspelo zrahljati prej visoko moralo slovenskega naroda in mladino v precejšnji meri odtrgati od Cerkve in Boga. Ni mu pa uspelo naroda v celoti zapeljati na pot brezboštva. Številna marijanska romanja znotraj države in za teške razmere kar številni duhovski in redovniški poklici pričajo, da režim v svojem brezbožniškem naporu ni uspel.

Kar se tiče Slovincem v Italiji in Avstriji, uživajo le-ti popolno versko svobodo, dasi se morajo še vedno boriti za pravice, ki jim gredo kot članom narodnih manjšin. Njih življenje poteka zato v mnogo lažjih okoliščinah kot življenje Slovincem v komunistični Jugoslaviji. Zato imajo zamejski Slovenci, kakor tudi ostali izseljeni Slovenci po Zpadni Evropi, ZDA, Kanadi, Argentini in Avstraliji še posebno odgovornost pred svetom in domovino: ostati zvesti Cerkvi in slovenski zemlji, ki jim je dala življenje.

Prevedel: —ek

Zmaga Goldwaterja nad Scrantom

Kocka je padla v republikanski stranki. Na konvenciji v San Franciscu so delegati republikanske stranke s prodorno večino izvolili voditelja konservativnega krila Barryja Goldwaterja za kandidata na novembrskih volitvah za predsednika ZDA. Prejel je 883 glasov in s tem bil izvoljen že pri prvem glasovanju. Njegov glavni tekmeč Scrantom pa je dobil le 214 glasov. Za kandidata za podpredsedniško mesto je Goldwater izbral Williama Millerja, republikanskega voditelja iz New Yorka.

Tako se je zaključila tekma v republikanski stranki za določitev kandidata za Belo hišo, ki je že več tednov vznemirjala ne samo ameriško, temveč tudi svetovno javnost. Globoko je tudi razdvajala same pristaše republikanske stranke, ki so v Goldwaterju videli prevladanje najbolj ekstremističnih političnih nazorov.

Kljub formalnemu sprijaznitvi Scrantona in njegovih pristašev Goldwaterjevi zmagi v stranki, je razcepljenje v republikanskih vrstah postalo dejstvo, ki ga lepe izjave ne morejo prikriti. Prvič se je zgodilo, da so v republikanski stranki, ki je veljala za stranko zmernih konservativcev, prevladali ekstremistični elemen-

ti. List »New York Times« s tem v zvezi pripominja, da je bila letošnja konvencija »nekaj posebnega, ker je manjšini uspelo vsiliti svojo voljo večini, ki brez moči opazuje, kako stranka drsi na preživele in zastarele pozicije.«

Podobno mnenje izražajo tudi drugi vplivni listi, ki Goldwaterjev uspeh ocenjujejo kot konec ugleda republikanske stranke, grožnjo za ZDA in nevarnost za ves svet. Čeprav se je Goldwaterjevo zmago pričakovalo, vendar je njegov uspeh vznemiril ameriško javno mnenje, ki ni vajeno tako ostrih političnih premikov. Ostaja vprašanje ali je Goldwaterjeva zvezda le začasen pojav ali je del ameriškega javnega mnenja dejansko spremenil svoje tradicionalne politične nazore. To bodo povedali volivci na volitvah 4. novembra.

Konvencija vladajoče demokratične stranke bo 23. avgusta v Atlantic Cityju. Edini uradni kandidat je sedanji predsednik Johnson. Na splošno sodijo, da je njegova zmaga zagotovljena kljub bučnemu Goldwaterjevemu pojavu. Nasprotno sodijo, da bodo prav dogodki v republikanski stranki prispevali k boljši zmagi demokratov.

Zasedanje Commonweitha

Prejšnji teden se je v Londonu zaključila konferenca ministrskih predsednikov držav Commonwealtha. Udeležili so se je predstavniki 18 držav, ki so članice britanske skupnosti narodov. Te države so: Velika Britanija, Avstralija, Kanada, Nova Zelandija, Indija, Cejlon, Pakistan, Malezija, Jamaika, Trinidad in Tobago, Gana, Uganda, Kenija, Nigerija, Sierra Leone, Tanganjika in Zanzibar, Malavi in Ciper.

Letošnje zasedanje te britanske »družine« narodov je potekalo v precej razburljivem ozračju. Osrednji problem na dnevnem redu je bil položaj v britanskem protektoratu Južni Rodeziji, kjer obstoja nevarnost, da tam vladajoči belci na lastno pest okličejo neodvisnost dežele. Nad tem so ostale afriške države zelo zaskrbljene, ker bi po tem načrtu temopolto prebivalstvo, ki tvori dve tretjini vsega rodezijskega prebivalstva, ne bilo soudeleženo pri vladi, ampak bi nad njim bela manjšina lahko izvajala politiko rasne segregacije (apartheid) po zgledu sosedne Južne Afrike.

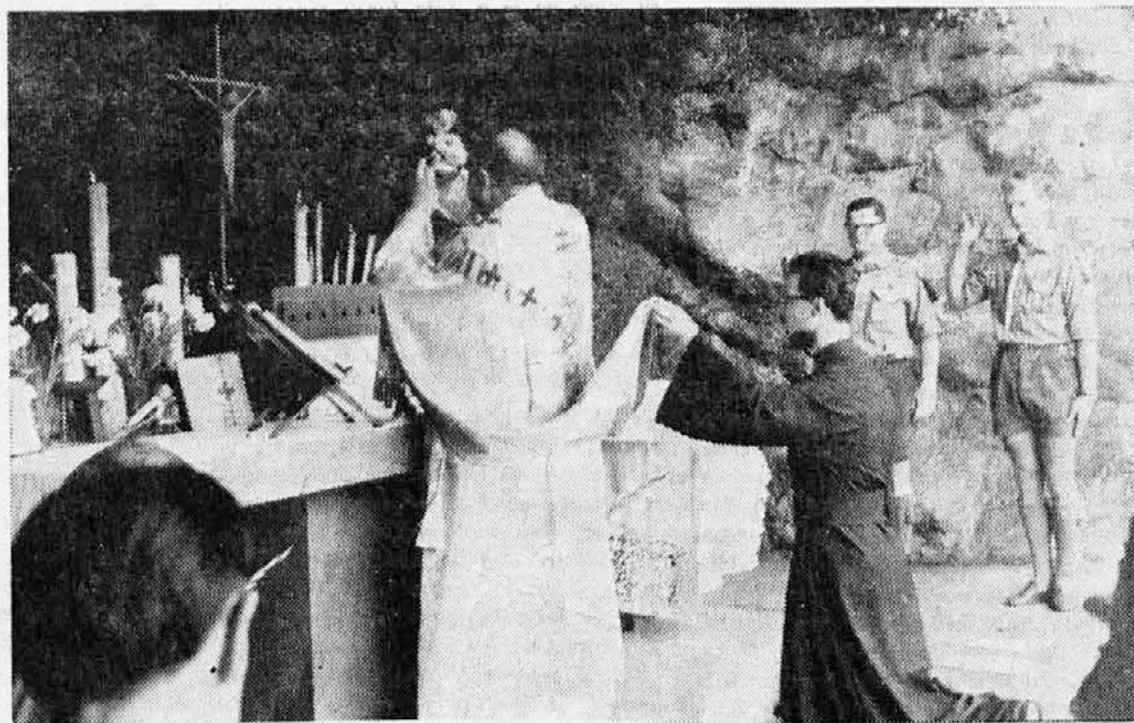
Večina predstavnikov afriških držav je od britanske vlade zahtevala, naj to namero rodezijskih belcev prepreči z vsemi sredstvi, tudi z vojaško silo, če je treba. V tem oziru je bil najbolj glasen predsednik Gane Nkrumah. Po začetnih polemikah se je konferenca zaključila z vrsto kom-

promisov, s katerimi so za silo pomirili nemirne duhove. Številna vprašanja so ostala odprta, druga so rešili z načelnimi izjavami. Kljub hudemu pritisku večine udeležencev konference ni Velika Britanija hotela sprejeti nobenih obveznosti glede Južne Rodezije kakor tudi glede gospodarskih sankcij proti Južnoafriški republiki.

Zasedanje Commonwealtha je prej ko slej pokazalo, da so taka »družinska« srečanja sicer koristna za izmenjavo mnenj, da pa za ceno samega lastnega obstoja ne more izvajati kake izredne oblasti nad svojimi člani.

Enoten pogrebni obred v Belgiji

Od 1. julija dalje velja v vseh župnijah bruselske nadškofije za vse enoten pogrebni obred. Navodila v tem smislu je dal župnikom v posebni okrožnici sam kardinal Suenens, s čemer je udeležil smernice, ki jih je dal že poprej. Cerkev, tako trdi med drugim kardinal, sočustvuje z bolečino vseh svojih sinov; kot mati ne sme delati razlik med različnimi stanov in položaji v družbi. Pastoralne smernice je dal kardinal tudi glede nabirke v cerkvah. Smisel in namen nabirke naj se razloži pri maši v trenutku darovanja s kratkim primernim nagovorom.

Openski dekan msgr. Silvani v najbolj vzvišenem trenutku sv. maše pred lursko votlino

Gospodu

dr. Teodorju de Rinaldiju

predsedniku Deželnega sveta
Furlanije-Juljske krajine

T R S T

Zastopniki liste »Slovenske skupnosti« so z globokim obžalovanjem in zaskrbljenostjo sprejeli na znanje, da je predsednik deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine dr. Teodoro de Rinaldini onemogočil slovenskima svetovavcema na seji deželnega sveta dne 9. 7. 1964 govoriti v slovenščini, ki je jezik narodne manjšine na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini, ter s tem dal potuho razgrajanju šovinističnih svetovavcev. Dogodek je vzbudil val ogorčenja med slovenskim prebivalstvom, ki je bilo doslej prepričano in ki kljub zadnjemu nečastnemu dogodku še vedno pričakuje, da bo v okviru deželne samouprave doseglo tiste osnovne pravice, na katerih uresničenje nestrno čaka že ves povojni čas.

V zvezi s tem zastopniki »Slovenske skupnosti« na svojem sestanku z dne 13. 7. 64 ugotavljajo,

da je preprečitev uporabe slovenščine v deželnem svetu v kričnem nasprotju z naravnim pravom, z osnovnimi krščanskimi, socialnimi in demokratičnimi načeli, z deklaracijo o človeških pravicah, z ustavo italijanske republike in z mednarodnimi dogovori;

protestirajo

proti teptanju ene izmed osnovnih pravic slov. etnične skupine v deželi Furlanije-Juljski krajini, ki je dobila na temelju ustave posebni statut prav zato, ker živi na njenem ozemlju ljudstvo, katerega jezikovne in druge značilnosti morajo biti vsestransko pravno zaščitene;

izjavljajo,

da odločno obsojajo razgrajanje v deželnem svetu, ki spominja na nečloveško ravnanje fašizma, ki je skušal slovensko manjšino v Italiji duhovno in fizično iztrebiti, ter

zahtevajo,

da odgovorni organi deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine kakor tudi stranke, ki so v njem zastopane, izpolnijo svojo moralno, demokratično in ustavno dolžnost ter v skladu s 3. členom posebnega statuta deželne samouprave zajamčijo v pravilniku deželnega sveta pravico do uporabe slovenščine.

Predstavniki liste »Slovenske skupnosti« poudarjajo kot verni tolmači slovenskih pravic in koristi, da se Slovenci v Italiji ne bodo nikdar odpovedali pravici do uporabe svojega jezika v javnih organih, ker so prepričani, da jim te naravne pravice ne more zanikati nobena sila na svetu, ki se označuje za demokratično, krščansko in socialno, in ker se zavedajo, da je uresničenje te osnovne pravice prvi pogoj za ustvaritev pravega in trajnega sožitja med državljani obeh jezikov ter sosednih držav. Zato bi priznanje te osnovne pravice slovenske etnične skupine v Italiji samo okrepilo demokratično ureditev dežele in države ter s tem še bolj zavarovalo njune višje interese.

Gorica-Trst, 13. julija 1964

Izreden val vročine
po vsej Italiji

Vso Italijo, zlasti severno in Tirensko obalo je zadnje dni zajel silen val vročine, ki je zahteval smrt 21 oseb. Pretežna večina teh oseb je utonila, ko je iskala hladila v rekah in v morju. Najvišjo temperaturo so zabeležili v Rimu: 37 stopinj, prav tako v Trentu.

Tudi v našem mestu so zabeležili včeraj na letališču najvišjo letošnjo temperaturo 36,8 stopinj v senci.

Za uveljavitev naših zahtev

Kot smo že zadnjič poročali, se je deželni svetovavec Slovenske skupnosti dr. Josip Skrk na zadnji seji deželnega sveta odločno zavzel za uveljavitev slovenskega jezika v deželnih organih in uradih. V ta namen je zahteval, da gre njegova izjava o uporabi slovenščine na uradni zapisnik.

Toda zadeva je za Slovence tako važna, da ni bilo mogoče ostati samo pri tej načelni zahtevi. Saj gre bistveno vprašanje, ali bomo smeli v občevarju z deželnimi organi uporabljati materni jezik ali pa bo člen 3 deželnega statuta, ki govori o enakopravnosti vseh državljanov ne glede na jezik in narodnost, ostal le mrtva črka.

Zaradi tega je svet Slovenske skupnosti smatral umestno, da se o tej temeljni naši narodni zahtevi uradno izrečejo tudi ostali izvoljeni slovenski predstavniki v slovenskih občinah. V ta namen so občinski sveti slovenskih občin na Tržaškem in Goriškem bili pozvani, da odobrijo resolucijo o zahtevi uporabe slovenskega jezika v vseh deželnih organih in uradih.

Akcija je v polnem teku. V teku tega tedna se bodo sestali vsi občinski sveti in odobrili omenjeno resolucijo

PROTESTNA RESOLUCIJA

Svet liste Slovenske skupnosti je v zvezi z dogodki na seji deželnega sveta dne 9. 7. 1964, na kateri je predsednik dr. Teodoro de Rinaldini onemogočil slovenskima svetovavcema dr. J. Skrku in dr.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Kulturni večer slovenskih umetnikov v Torontu

Prijatelji slovenske umetnosti so v Torontu v Kanadi pripravili v preteklem mesecu lep kulturni večer. Zbrali so se v prostorih na 1557. Eglinton W. Pozdravni govor in pozvajo je vodil g. Vilko Čekuta. Č. g. Sodja iz Torontske slovenske župnije pa je prisotnim govoril o stari in moderni slovenski umetnosti. Za njim je govoril še kipar prof. France Gorše in oba razstavljalca iz New Yorka gg. Vodlan in Zupančič, ki sta se oba še zelo mlada pred dvema letoma izselila v ZDA in v tako kratkem času dosegla zavidljive uspehe. Slovenskim umetnikom iskreno čestitamo!

† Dekan Franc Krhn

V Vipavi je po dolgem hiranju umrl v četrtek, 16. julija predpoldne, veliki duhovniški trpin, msgr. Franc Krhn, bivši dekan v Postojni in še prej glavni urednik dnevnika »Slovenec« v Ljubljani.

Rojen je bil v Vipavi 28. 8. 1882, v mašnika je bil posvečen v Ljubljani 12. 7. 1906 in je služboval v dušnem pastirstvu po raznih župnijah v Sloveniji. Ker pa je imel posebne darove za časnikarstvo, so mu pred prvo svetovno vojno poverili uredništvo »Slovenca«. Po prvi svetovni vojni ga najdemo kot dekana v Postojni, ki je tedaj pripadla Italiji. Po prihodu fašizma na oblast je imel pokojni g. Franc hude nepriroke z novo fašistično vlado. Goriški nadškof Margotti ga je imenoval za konzistorialnega svetovalca, da bi javno dal priznanje temu odločnemu duhovniku. A to ni moglo preprečiti, da bi ga ne zaprla fašistična vlada. Kaj so z njim v zaporu počeli, nihče ne ve. Le to vemo, da je ob padcu fašizma prišel iz ječe s popolnoma otemnelim razumom in ni bil več sposoben za nobeno delo. Zato je zapustil Postojno in se je preselil na svoj rojstni dom v Vipavo, kjer je živel, a maše-

Šiškoviču govoriti v slovenščini, sprejel posebno resolucijo. V njej predstavniki liste Slovenske skupnosti ugotavljajo, da je preprečitev uporabe slovenščine v deželnem svetu v kričnem nasprotju z naravnim pravom, z osnovnimi krščanskimi, socialnimi in demokratičnimi načeli, z deklaracijo o človeških pravicah, z ustavo italijanske republike in z mednarodnimi dogovori; protestirajo proti teptanju ene izmed osnovnih pravic slovenske etnične skupine v deželi Furlanije-Juljski Benečiji in ogorčeno obsojajo razgrajanje v deželnem svetu; končno zahtevajo, da odgovorni organi deželnega sveta Furlanije-Juljske Benečije kakor tudi demokratične stranke, ki so v njem zastopane, izpolnijo svojo moralno, demokratično in ustavno dolžnost ter v skladu s 3. členom posebnega statuta deželne samouprave zajamčijo v pravilniku deželnega sveta pravico do uporabe slovenščine.

Predstavniki liste »Slovenske skupnosti« poudarjajo kot veran tolnač slovenskih pravic in koristi, da se Slovenci v Italiji ne bodo nikdar odpovedali pravici do uporabe svojega jezika v javnih organih, ker so prepričani, da jim te naravne pravice ne more zanikati nobena sila na svetu, ki se označuje za demokratično, krščansko in socialno, in ker se zavedajo, da je uresničenje te osnovne pravice prvi pogoj za ustvaritev pravega in trajnega sožitja med državljani obeh jezikov ter sosednih držav.

vati ni nikdar več mogel. Prejel pa je še pred smrtjo sv. zakramente in takrat se je spet zavedel ter je še hotel objeti sedanjega dekana. Pa je bil že preslab in roke mu niso hotele več biti pokorne. Odšel je h Kristusu, kateremu je ostal vse življenje zvest.

Pokopali so ga v Vipavi z vsemi častmi v soboto, 18. julija dopoldne. Naj naš sobrat pri Bogu uživa mir, ki mu ga svet ni hotel dati.

Njegov nekdanji sošolec

Še vedno uhajajo iz Jugoslavije

Pretekli teden smo v Gorici zabeležili zopet dva pogeba iz bližnje Jugoslavije. Prvi je pribežal neki dvajsetletni mesarski pomočnik iz Vojvodine, ki je splezal preko žice pri svetogorski postaji in se nato javil orožnikom na bližnji stanici. Izjavil je, da se želi izseliti v Francijo, kjer živi njegova sestra. V četrtek zvečer pa je mlada mati z dvema nedoletnima otrokoma tajno prešla mejo v bližini Sempetra in na goriški kvesturi zaprosila za politično zatočišče. Vse so poslali v zbirno taborišče pri Sv. Soboti v Trstu.

Nova doktorja

Prejšnje dni je na tržaški univerzi z odliko promoviral za doktorja kemije g. Joško Bednarik, sin prof. Rada Bednarika. Na isti fakulteti je diplomirala tudi gđ. Anamarija Budihna.

Obema doktorjema k doseženemu uspehu iskreno čestitamo!

Kongres za liturgično vzgojo

Od 25. do 30. julija bo v Montseratu pri Barceloni mednarodni kongres katoliških umetnikov. Na njem bodo obravnavali temo: liturgična vzgoja umetnika in umetniško vzgoja duhovščine.

FILM

Drugi festival znanstveno-fantastičnega filma v Trstu

Po uspehu, ki ga je dosegel prvi festival znanstveno-fantastičnega filma in po odmevu, ki ga je zbudil v svetu, je bilo pričakovati, da se bo ta manifestacija ponovila. Kritika je namreč pokazala veliko zanimanje za lanski festival; prav tako je občinstvo s svojo udeležbo dokazalo, da se zanima za boljše in resnejše filme kot pa so mnoga neumna in pornografska dela zadnjih let.

V četrtek 9. julija se je odprl v Trstu drugi festival znanstveno-fantastičnega filma, ki dobiva v kinematografiji vedno večji pomen. V sugestivnem okviru — na dvorišču gradu Sv. Justa — se je vršila ta kulturna manifestacija, ki pa še ni našla svoje prave poti in še vedno išče formulo. V Avditoriju pa je bila filmska retrospektiva fantastične kinematografije: vsak popoldan so se predvajali klasični filmi. Imeli smo priliko gledati dela pionirja tovrstne kinematografije Georges-a Melies-a. Nadalje so predvajali filme Fritz-a Langa, Rene-ja Claira, Protazanova i. dr.

Po klasičnih filmih, ki smo jih gledali v Avditoriju, lahko trdimo, da je najboljša znanstvena domišljija nastala pred petdesetimi in še več leti. Danes se zdi namreč težko ponoviti inteligentne in jasne nauke Melies-a, Claira in Langa.

Naj omenimo tudi, da je bilo v dvoranih gradu razstavljenih kakih devetdeset del iz slikarstva in kiparstva, vedno v okviru znanstvene domišljije. Razstavljalji so izključno sodobni umetniki (z izjemo Arcimboldi-ja): Dali, Ernst, Mirò, Delvaux, Picabia, Brauner, Lam, Nahtan in še razni drugi.

Prvi dnevi festivala so precej razočarali. Predvajani so bili filmi, ki niso imeli z znanstveno domišljijo nobene zveze. En sam film med njimi, japonski »Atragon«, se je precej držal te vrste. Zdelo se je, da bo lanski festival nadkrilil letošnjega. Toda »dulcis in fundo« še vedno drži in tako smo v torek 14. julija, gledali dober angleški film »Obsojenci« (The damned) režiserja Josepha Loseya. Po fantastičnih pošastih in čudnih morah prejšnjih filmov se je to delo lotilo za nas aktualnejšega problema atomske smrti in nevarnosti radioaktivnosti: ta film je bil v resnici znanstveno-fantastičen.

Vsega skupaj je bilo na letošnjem festivalu predvajanih štirinajst filmov, od katerih je bilo deset dolgotrajnih in štirje kratkometražni; v retrospektivi pa deset dolgih in deset kratkih filmov. Čudno se nam je zdelo, da se letos Sovjetska zveza ni udeležila festivala. Z največjo udeležbo se je postavila Velika Britanija, ki je poslala kar tri filme.

Prvo nagrado je prejel angleški film »Obsojenci«, drugo prav tako angleški »Prvi ljudje na luni«. Češki »Popletena planeta« je prejel zlati pečat kot najboljši kratkometražni film. Če pomislimo, da je Češka

na lanskem festivalu dobila dve nagradi, moramo sklepati, da je tovrstna kinematografija tam precej razvita.

Na splošno je letošnji festival pokazal zboljšanje napram lanskemu, vendar še ni našel pravilne poti. Vsekakor je treba priznati, da ima ta kulturna manifestacija precejšen odmev v mednarodnem tisku, zato je upati in želiti, da se bo iz leta v leto bolj izpopolnila.

Mira

Radio Trst A

Teden od 26. julija do 1. Avgusta 1964

Nedelja: 9.00 Kmetijska oddaja. — 9.30 O vinku zapojmo. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Šerif Trepetlika«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.00 Zlata risanka: Petula Clark. — 16.00 Mojstri groze: Oscar Wilde: »Cantervillski strah« - pripravil Franc Jeza. — 18.30 Kino, včeraj in danes - pripravil Sergij Vesel. — 21.00 Folklor z vsega sveta.

Ponedeljek: 12.15 Iz slovenske folkloze: Niko Kuret: Ljudstvo baja, ljudstvo poje: »Po sledovih ribe Faronike«. — 19.00 Tržaški in goriški pianisti. Pianist Gojmir Demšar. — 19.15 Iz lovčevih zapiskov: Ivan Rudolf: (9) »Pogumna srna«. — 21.00 Francesco Cilea: »Adriana Lecouvreur«.

Torek: 11.45 Jugoslovanski orkestri in peveci. — 12.15 Zenski liki. — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa. — 19.15 Pripovedke o narodnih junakih: (4) »Robin Hood«. Napisala Desa Kraševc. — 21.00 Radijska novela: Miško Kranjec: »Liza«.

Sreda: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Pogled na svet. — 13.30 Z melodijo po širnem svetu. 18.30 Orkester v osemnajstem stoletju. — 18.50 Slovenski romantični samospevi. — 19.15 Tržaška gledališča: Claudio Gherbizi: (4) »Gledališče Mauroner«. — 21.00 Simfonični koncert.

Četrtek: 12.15 Potovanje po Italiji. — 18.00 Pevski zbori Juljske Benečije in Furlanije: Zbor »Aquila« iz Basiliana. — 19.15 »Pragrodovina naše dežele«. Pripravil Dante Cannarella. (5) »Prebivavci«. — 21.00 »Skrivnosti starega divana«. Igra v treh dejanjih, ki jo je napisal Alessandro De Stefanij, prevedel Martin Jevnikar. — 22.55 Slovenski in jugoslovanski solisti.

Petek: 12.15 Zena in dom. — 18.30 Najlepše romantične simfonije. — 19.15 Jadransko morje: Gojmir Budal: (4) »Oblikovitost morskega dna«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj. — 21.00 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 12.15 Zavojevalci gora: Dušan Pertot: (4) »Najvišja gora Severne Amerike«. — 15.00 Volan: 25. oddaja za avtomobiliste. — 15.30 »Voznik«. Igra v devetih slikah, ki jo je po povesti Filipa Terčelja za radio napisal in oddajo režira Jože Peterlin. — 17.00 Bodoči solisti. — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji. — 19.15 Počitniška srečanja - pripravil Saša Martelanc. — 20.45 Zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane, ki ga vodi Lojze Lebič.

RAZNE NOVICE

Mikojan - novi predsednik ZSSR

Sovjetska zveza je minuli teden dobila novega državnega poglavarja v osebi Anastaza Mikojana. Izvolil ga je vrhovni sovjet ZSSR. Dosedanji predsednik prezidija vrhovnega sovjeta Leonid Brežnev je bil razrešen te dolžnosti in se bo posvetil delu v partiji kot glavni sekretar. Predlog za to zamenjavo je dal Nikita Hruščev.

Novi sovjetski državni poglavar Anastaz Ivanovič Mikojan se je rodil leta 1895 v tifliški guberniji v Armeniji. V Tiflisu je tudi študiral bogoslovje armenske pravoslavne cerkve. Med boljševiško revolucijo se je aktivno udeleževal kot partijski organizator. Nato je skozi ves čas med in po drugi svetovni vojni imel važne funkcije v visokih državnih službah. Leta 1955 je postal podpredsednik vlade in kot tak v zadnjem času vodil več parlamentarnih in trgovskih delegacij na obiskih v mnogih državah. Spremljal je Hruščeva med obiskom po ZDA. Njegova zadnja misija je bil obisk na Japonskem pred dvema mesecema.

Afriški vrh in Combe

Na vrhunski sestanek afriških držav v Kairu bi moral priti tudi kongoški ministrski predsednik Mojzes Combe, ki je po vrnitvi iz Evrope v domovino sestavil novo kongoško vlado. Večina afriških ministrov se ni mogla sprijazniti s tem dejstvom in je zato zahtevala, da se mu prepreči priti na konferenco. V ta namen so poslali kongoškemu predsedniku Kasavubu brzojavko, v kateri je rečeno, da navzočnost kongoškega premiera Combeja na

konferenci voditeljev afriških držav in vlad ni zaželena. Predstavnik kongoške delegacije je to označil za vmešavanje v notranje zadeve Konga. V znak protesta je kongoška delegacija sklenila, da se ne bo udeležila vsafriske konference v Kairu.

Osem mesecev zapora
uredniku »L'Unità«

Odgovorni urednik komunističnega dnevnika »L'Unità« Taddeo Conca je bil od porotnega sodišča v Rimu obsojen na osem mesecev in deset dni zapora, ker je v svojih člankih žalil predsednika države. To se je zgodilo dne 21. in 23. novembra 1963 ob priliki neredov, katere so povzročili gradbeni delavci, ki so protestirali proti delodajalcem. Oba članka so smatrali za žaljiva in so zato odgovornega urednika Taddea Conca obsodili.

Uničevalne povodnji
na Japonskem

Medtem, ko je naše kraje zajel val neznozne vročine, poročajo iz Japonske o uničevalnih povodnjih, ki divjajo po srednjih in južnih krajih dežele. Po zadnjih, še nepotrjenih vesteh, naj bi te povodnji povzročile smrt 106 oseb in na stotine ranjenih. Brez strehe je ostalo 30 tisoč ljudi, medtem ko je bilo porušeni 20 tisoč hiš. Do povodnji je prišlo nenadoma, ko se je utrgal oblak in so vse reke prestopile bregove. Sila vode je bila ogromna, hiše so se podirale kot bi bile iz lepenke. Prizadeti so tudi kraji, ki so bili pred kratkim pozorišče hudega potresa. Voda je sedaj dokončala uničevalno delo potresa.

TRŽAŠKE NOVICE

Velika matura na slovenskih šolah v Trstu

Pretekli teden so se zaključili zrelostni izpiti na slovenskih višjih šolah v Trstu, to je na klasičnem in znanstvenem liceju, na učiteljsku in trgovski akademiji. Izpitnim komisijam se je predstavilo 72 kandidatov in kandidatkinj. Štirje se sploh niso javili, eden pa je odstopil.

Uspehi so razočarali. Bili so slabši kot lani. Niti polovica kandidatov ni uspešno zaključila mature. Izdelalo jih je samo 23 (31,94%), popravne izpite ima 35 kandidatov (48,61%), za celo leto pa jih je bilo odklonjenih 14 (19,44%).

Na klasičnem liceju so izdelali: Ivan Ban, Andrej Beličič, Marija Peterlin, Vesna Sandalič, Ivan Figelj.

Na znanstvenem liceju: Barbara Gruden, Vilma Malalan, Danijela Mavec, Sonja Ursini.

Na učiteljsku: Ana Marija Glavina, Neva Merlak, Ana Komjanc, Ivica Nabergoj.

Na trgovski akademiji: Nada Birs, Danica Cepar, Filip Fischer, Sonja Grulli, Nadja Pahor, Nadja Roiaz, Stojan Spetič, Nidija Stocovaz, Marija Stritar, Orietta Umari.

Izredna seja občinskega sveta na Repentabru

V ponedeljek, 20. julija se je sestal občinski svet na Repentabru k izredni seji, ki je bila sklicana v zvezi s prepovedjo slovensčine v deželnem svetu.

Občinski svet je soglasno odobril resolucijo, ki so jo naslovili na predsednika deželnega sveta dr. de Rinaldija in je zelo podobna tisti, ki so jo sprejeli tudi predstavniki liste »Slovenska skupnost« na svojem sestanku, 13. t. m.

V resoluciji je povedano, da je slovenščina jezik narodne manjšine na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini. Zato je prepoved slovensčine v deželnem svetu v kričečem nasprotju z naravnim pravom, z osnovnimi demokratičnimi načeli, z deklaracijo o človeških pravicah in z mednarodnimi dogovori. Poleg tega je tako ravnanje nasprotno zamisli, zakaj je bila ustanovljena pokrajina Furlanija-Juljska krajina. Ta pokrajina je dobila poseben statut prav zaradi jezikovnih manjšin, ki v njej živijo in ki bi morale biti še posebej zaščitene. Prepoved uporabe slovensčine spominja na divjaške metode fašizma, ki je skušal slovensko manjšino v Italiji fizično in duhovno iztrebiti, zato dela malo časti predstavnikom sedanjih vodilnih demokratičnih strank in nasprotuje tudi 3. členu posebnega statuta deželne samouprave.

Dvojezični napisi v tržaški okolici

Na seji tržaškega občinskega sveta v ponedeljek, 20. t. m. je tržaški župan dr. Franzič odprl debato o vprašanju dvojezičnih napisov na Opčinah, ki ga je na prejšnji seji sprožil komunistični svetovalec Padovan.

Odgovoril mu je v imenu demokratskega bloka svetovalec Coloni. Najprej je dejal, da komunisti niso iskreni, ko branijo pravico narodnih manjšin. Nato je ponovil stališče, kot ga je glede manjšinskega vprašanja začrtal l. 1961. na študijskem posvetovanju demokristjanov v S. Pellegrinu bivši tajnik KD Belci. Celo pok. sv. očeta Janeza XXIII. je poklical svetovalec Coloni na pomoč z nekaj citati iz

okrožnice »Mir na zemlji«. Trdil je, da so vrednote človeške osebnosti in družine okrnjene, če se staršem ne prizna pravica, vzgajati otroke po svoji volji v nacionalnem pogledu ali če se državljani slovenskega jezika ne more izražati v svoji materinščini. Toda, ko je prišel do konkretnega vprašanja, ali naj se postavijo na Opčinah dvojezični napisi, je vsa svoja prejšnja izjavanja zavrnil z malo duhovitim dokazovanjem, da ne more doumeti, kakšno korist naj bi imel okoliški kmet od tega, če bi se znašel pred napisom, kjer bi bila Bazovica napisana s črko »c« namesto z dvema »zz«.

Tako dokazovanje dela kaj malo čisti šibki logiki demokristjana Colonija. Prvič je na Tržaškem mnogo krajev, kjer se slovenski naslov razlikuje kot noč in dan od italijanskega. Kako naj Slovence, ki pride iz Jugoslavije, ve, da je Monrupino Repentabro? Drugič ni šlo za Bazovico, ki se res slučajno v italijanski pisavi enako izgovarja kot v slovenski, temveč za Opčine, kjer obstoji poleg Opicine še naslov postaje na Opčinah Poggio Reale del Carso. Tretjič ne gre za domače kmete, da se na cesti orientirajo. Ti že vedo, da je Pese Pesek in Trebiciano Trebbe in zato dvojezičnih napisov sploh ne potrebujejo. Gre za vse, ki prihajajo od drugod in ne vedo, skozi katero naselje se vozijo. In končno: dvojezični napisi izpričujejo, da se v naselju govorita dva jezika. To bi moralo biti merodajno in nič drugega! Naj bi vsi, ki se vozijo skozi naše vasi, vedeli, da se vozijo skozi jezikovno mešano ozemlje.

Prav tega pa si mnogi italijanski krogi tujcu, morda še bolj pa svojim lastnim ljudem iz notranjosti Italije ne želijo priznati. Zato so pripravili posameznikom dati določene pravice, podpirati slovensko šolstvo, govoriti o pravicah slovenske manjšine, le v javnosti naj bi bilo vse italijansko, da bo pred svetom ohranjen videz, da je Italija narodnostno enotna država, slovenska manjšina pa nepomembna in razpršena skupnost ob meji.

Menimo, da je v tem ves problem javne dvojezičnosti. Zato bi morali vsi Slovenci po vseh krajih, kjer živijo, dosledno na trgovine in gostilne postaviti dvojezične napise. Ta dvojezičnost bi prej ali slej imela odjek tudi v javnih napisih na ulicah in križpotjih.

Ali ni smešno, da v Kanalski dolini, kjer živi slabotna slovenska manjšina in ki ni zaščitena z nobenim posebnim statutom, povsod najdemo trojezične napise (italijansko, nemško, slovensko), pa zato celovitost italijanskega ozemlja ni prav nič v nevarnosti, pri nas na Tržaškem in Goriškem pa taka dvojezičnost nekaterim takoj pamet zmede in jih napravi nepristopne za logično razpravljanje?

Poldnevna zapora trgovin med tednom

Tržaški prefekt dr. Mazza je izdal dekret, s katerim je odredil medtedensko zaporo trgovin na področju tržaške pokrajine. V ponedeljek, 20. t. m. je začel veljati v tržaški in miljski občini in sicer za sedaj le v poskusni obliki. To zaporo so zahtevali trgovci in njih uslužbenci, ki si želijo vsaj nekaj prostosti med tednom, pristanek na njihovo zahtevo pa so dala tudi razna sindikalna združenja ter tržaška in miljska občinska uprava, medtem ko ostale okoliške občine nanjo še niso pristale. Ob sredah popoldne bodo n. pr.

Oh dvajsetletnici

40.

»Vsaj tako so mi grozili!« je prikimal. »Predvčerajšnjim je bilo. Nemci so mi vložili v hišo. Da sem bil vojni kurat in da sem na goriški fronti podžigal upornike, naj zavamejo Gorico, so kričali. Zanikal sem. Nikar naj ne tajim, so rjoveli, prav jaz da sem bil. Iz opisa prič vedo, da je bil partizanski kaplan hrust, zajeten velikan, prav tak, kot jaz. Ker so se tudi domači zaklinjali, da ni res, da sem bil vedno doma v Vipavi, so me vrgli na avto in odpeljali v Gorico. Zaprli so me v temno celico in iskali dokazov. Včeraj so me vlačili od Poncija do Pilata, me ponovno zaslišali in mi grozili s smrtjo. Soočili so me z raznimi osebami in končno so le morali priznati, da so se vsteli. Proti večeru so me izpustili. Prenočil sem pri znancih v Gorici. Ker ni prevoza, sem jo ubral peš

domov. Jutri je nedelja, doma moram biti, med svojimi, v teh norih časih z vseh strani vdira med nas gorje, poplava pogube nas hoče prav pokončati.«

Nato je v pretiranih stavkih pripovedoval, kako so Nemci požigali in plenili pod Nanosom in na Pivki.

MODROVANJE V ČRNISKEM ZUPNISCU

»Težke dneve smo doživeli na Primorskem,« je tedaj spregovoril dekan Novak, »a še težje v Sloveniji. Tam je bila in še vedno je prava Babilonija, prava Španija! Popolna zmešnjava in bratomorno klanje! Čudno meglina, nejasna in protislovna so poročila. Pa tako grozotna, da jim kar ne morem verovati. Ne morem si ustvariti slike o dejanskem položaju, ki je vsekakor skrajno razdrapan in tragičen. Nemci so zasedli Ljubljano in zdaj prodirajo na Dolenjsko in Notranjsko. Vodstvo pokrajinske uprave v Ljubljani je prevzel general Leon Rupnik. Italijanska armada se je razsula: da bi si zagotovila prost prehod v Italijo, je predala partizanom vse orožje,

Č. g. Jožef Kocijan, zlatomašnik

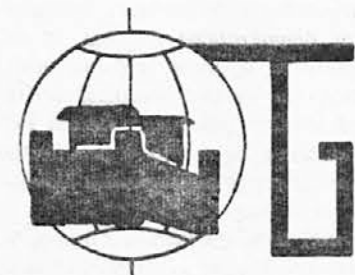
bo v nedeljo 26. julija ob 10.30

PEL SLOVESNO MAŠO

v BAZOVICI, svoji rojstni vasi, kjer je pred 50 leti prvič opravil sveto daritev. — Bazoviška župnija vabi vse farane, prijatelje in znance č. g. zlatomašnika k izredni slovesnosti.

zaprte trgovine z živili, sadjem in zelenjavo, mlekarne in delikatese ter drogerije, ob sobotah popoldne urarne, papirnice in knjigarne, ob ponedeljkih dopoldne manu-

faktorne trgovine in veleblagovnice z enotnimi cenami. Ukrep o medtedenski zapori pa se ne nanaša na ribarnice, mesnice in cvetličarne.

GORIŠKE NOVICE

Tragičen požar v našem mestu

Preteklo sredo je v stanovanju Torella Lenci na Korzu Verdi 69 nastal požar, ki se je zaradi velike količine nagrmadenih škatal v stanovanju naglo razširil. Ko je sin prišel v stanovanje, je našel svojo mater, 71-letno Ano Lenci na tleh s hudimi opeklinami. Ona je namreč povzročila požar, ko je hotela kot vsako jutro zakuriti ogenj v štedilniku. Nesrečno ženo so prepeljali v bolnišnico, a je po nekaj urah podlegla. Tudi sin je zadobil opekline in še dva ognjegasca, ki sta pomagala pri gašenju. Skodo cenijo na dva milijona lir. Zalostni dogodek je v mestu pustil globok vtis.

Kriza mestnih avtobusov

Ze tretji teden traja stavka mestnih avtobusov »ATA«. Uslužbenci stavkajo, ker jim podjetje še ni izplačalo honorarjev za prejšnji mesec junij. Mestne zveze so zato omejevale na najnujnejše. Opravljajo jih avtobusi drugih podjetij. Preteklo sredo je občinski svet razpravljal o tej zadevi vso noč. Verjetno, da bo mestne avtobuse prevzela druga tvrdka, a do sedaj še ni prišlo do nobenih dokončnih zaključkov.

Prekinjen promet pod gradom

Zaradi okvar, ki jih je napravila voda v predoru pod goriškim gradom, so pričela te dni mestna podjetja v Gorici s popravili teh okvar. Dela bodo predvidoma trajala do konca tega tedna.

Mernik

Iz našega kraja je bolj malo slišati. Živimo ob meji, ki je faro raztrgala, ljudi pa napravila brezbrizne za slovensko stvar. Tako je zadnjič »Kat. glas« poročal, da so bile uzakonjene slovenske šole povsod, razen v Merniku na Goriškem, ker pač v Merniku že nekaj let ni bilo učencev za slovensko šolo. Tako so jo šolske oblasti upravičeno lahko ukinile.

Preteklo nedeljo pa je doživel Mernik svojo kokoško senzacijo. Štirje izletniki iz Remanzacusa, ko so so vozili skozi Praprotno blizu Mirkina, odkrili kokošji rod, ki se je mirno pasel ob cesti. Ker je bilo bolj na samotni, je vsako toliko eden izmed potnikov stopil iz avtomobila, zagrabil kokošo ali piščanca in potem je šlo spet veselo naprej. Ko pa so na isti način zaplenili purana kmetu Sgubinu, je bilo lovske idile hitro konec. Sgubin je namreč tatvino opazil, skočil na motorno kolo, jih v Merniku pred gostilno dohitel in nemudoma poklical orožnike iz Dolenj. Ti so še pravočasno prišli in lovske »trofeje« zaplenili. Nič niso

pomagali izgovori mladih zlikovcev, da so perjad po nesreči povozili in nato vzeli s seboj. Zagovarjati se bodo morali pred sodiščem.

OBVESTILA

RAVNATELJSTVO Državne srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu - ulica L. Frausin 14 sporoča, da je rok vpisovanja v prvi razred do 25. julija t. l.

DEKLICE kolonije Slokada v Tambah javljajo, da se bodo vrnile domov 30. julija okrog poldne. Starši jih bodo lahko pričakovali v Sesljanu, v Sv. Križu, na Proseku, na Opčinah, v Bazovici, na Katinari in končno v Trstu, v ulici Flavio Gioia - pri glavni železniški postaji.

DECKI iste kolonije bodo odpotovali v Tambre 31. julija. Zdravniški pregled bo na slovenski osnovni šoli v ulici sv. Frančiška 40 ob 8. uri. Odhod bo ob 9. uri.

DUHOVNE VAJE ZA DEKLETA V TRSTU: V Domu Solških sester pri Sv. Ivanu v Trstu (ul. Delle Docce 34) bodo duhovne vaje za dekleta od 23. avgusta zvečer do 27. avgusta zjutraj. Vzdrževalna znaša 2500 lir. Duhovne vaje bo vodil g. dr. Jakob Kolarič CM.

Letos bo le en tečaj duhovnih vaj, zato naj se dekleta pravočasno prijavijo.

DAROV I

Za Mladinski dom v Bazovici: Zofija Krizmančič 1.000; N. N. iz Trsta 10.000 lir Bog povni!

Za Marijin dom v Rojanu: Gorjup Franc 4.000; Trost Josipina 1.000; Mafreda Katarina 4.000; dr. N. N. 10.000; S. M. 3.000; družina Kosmina-Trampuš v spomin pok. Marije Widmann 2.000; Kerkoč Eleonora 2.000 lir.

Bog plačaj!

Za Zavod sv. Družine: Hladnik Terezija 2.000; dr. Vrtovec 10.000 lir.

Bog povni tisočero vsem blagim dobrotnikom!

Za Alojzijevešče: J. R. 5.000; Sorli-Bratuž 2.000; Hladnik Terezija 2.000; družina Frandolič 2.500; V. A. Doberdob 2.000; D. N. v zahvalo za zdravje 5.000 lir.

Bog povni vsem dobrotnikom!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: **msgr. dr. Fr. Močnik**
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Borec za resnični mir

Vatikanski tednik »Osservatore della domenica« je nedavno pod naslovom »Papeži včeraj in danes« objavil v posebni številki veliko delo ki ga je izvedlo zadnjih pet papežev, predvsem pa papež Pij XII. v korist miru in za medsebojno sporazumevanje med narodi.

Po kratkem uvodnem povzetku o poslanstvu papešva omenja vatikanski tednik napore, ki so jih doprinesli papeži Benedikt XV., Pij XII., Janez XXIII. in Pavel VI., da bi preprečili obe zadnji svetovni vojni, da bi skrajšali njuno trajanje, da bi olajšali trpljenje in da bi vzpostavili med narodi dolgotrajen mir.

Od 82 strani je nad 70 posvečenih papežu Piju XII. On je namreč doživljal vso dramo druge svetovne vojne in bolj kot vsak drug opozarjal odgovorne državnike na načela mednarodnega sožitja.

S to dokumentirano razpravo je bil dan izčrpen odgovor na obrekovalno gonjo, ki je v zadnjem času skušala ponižati velikega papeža in ga celo označiti kot so-krivca strahotne vojne in vseh nasilij, ki so jo spremljala, predvsem pokola Judov v nacističnih taboriščih. Vrsto člankov, ki so jih napisale odlične cerkvene in laične osebnosti, potrjujejo doslej nelzlane listine in številna pričevanja oseb vseh slojev in vseh dežel.

Iz objavljenih strani spoznamo jasno in premočrno predanost, s katero se je papež Pacelli trudil od prvega dne svojega papeževanja, da bi odstranil grozečo nevarnost vojne, pri čemer ni opustil nobenega poizkusa za mirno ureditev sporov. Ko se je zdelo že vse izgubljeno, se je Pij XII. še enkrat obrnil na vladajoče državnike ter jih opozoril na njihovo odgovornost pred narodi, pred omiko in pred zgodovino z besedami: »Ničesar ni izgubljeno, vse pa je lahko izgubljeno z vojno.« Ko je izbruhnil spopad, ni papežu preostalo drugega kot skušati omejiti njegov obseg in lajšati njegove posledice. Navedene so poslanice, ki jih je Pij XII. napisal lastnoročno in jih poslal belgijskemu kralju, holandski kraljici in veliki vojvodinji v Luksemburgu, v katerih je protestiral proti vdoru nacističnih sil v njihove dežele.

Temeljna tema publikacije pa je obsirna dokumentacija o delu, ki ga je izvršil papež Pacelli v korist ujetnikov, pogrešancev, beguncev, vseh preganjanj, vseh žrtev vojne in predvsem Judov. Številne strani govorijo o odločnem in ganljivem pogumu in plemenitosti, s katerima sta Pij XII. in katoliška hierarhija ščitila in skušala rešiti Jude v Franciji, Nemčiji, Italiji, Poljski, Madžarski, Bolgariji in v drugih evropskih deželah. Publikacija se zaključuje z izrazi priznanja Judov in z izrecno izjavo papeža Pija XII., ki je lahko rekel sam o sebi: »Ni bilo napora, ki ga ne bi bili storili, ne skrbi, ki bi je ne bili opustili, samo da preprečimo strahotne deportacije in izganjanje ljudi z rodne zemlje. Ko pa je trda stvarnost razočarala naša najbolj utemeljena pričakovanja, smo spet storili vse, da bi vsaj zmanjšali ostrino strahotnih dogajanj.«

Irska vodi glede misijonov

V sorazmerju s prebivalstvom nudi Irska največji prispevek misijonskemu apostolatu po svetu. 310 duhovnikov od 400, ki so povprečno posvečeni vsako leto v deželi, je poslanih v misijonske dežele. Irska, tako je dejal v nekem intervjuju nadškof iz Armagh Conway, je ohranila globok smisel za verske vrednote. To dokazuje tudi vedno naraščajoče število duhovniških in redovnih poklicev, ki jih nudi Cerkev.

lasti pregazili narodno slovo in izdali resnične narodne interese.«

Kot da ga je sprožila nevidna vzmet, je vipavski dekan skočil na noge, in osupel in bled strmel v sobrata, nato je zaklikal: »Kaj? Da so se klali in morili! Medsebojno so se pokončevali? Torej ni šlo za razdeljene vloge! Šlo je zares!«

»Za razdeljene vloge?« ga je vprašajoče gledal Novak. »Kako to misliš?«

»Kako mislim? Kot Slovenec vendar! Slišal sem o medsebojnem obračunavanju, a menil sem, da je šlo za zločine neodgovornih elementov.

V globini duše sem le upal, da so si pripadniki vaških straž, četniških odredov in partizanskih oddelkov razdelili vloge, da bi si izdatneje pomagali in se lažje krili pred tujimi osvajači. Trdili so mi, da vaški stražarji pošiljajo orožje četnikom in partizanom, da četniki zagotavljajo stražarjem, da jih ob prihodu zaveznikov sprejmejo v svoje vrste, in da nudijo partizani svoja gorska zatočišča vsem, ki so prisiljeni preiti v ilegalo.«

»Oh, sveta naivnost!« se je bolno nasmešnil dekan Novak. »Ze stari Rimljani so učili: "Divide et impera!" Razdeli partizanski narod, z lahkoto ga bodo obvladali! To je storil nad nami okupator! Na partizanske akcije je odgovoril z represaljami nad nedolžnim prebivalstvom, ki je bilo postavljeno pred izbiro: ali s partizani v gozd, v smrt od gladi, ali pa seči po orožju zoper partizane. Rimski imperatorji so priganjali gladiatore! "Meč vzemi, ubij nasprotnika, pa boš živel!" Ljudstvo je hotelo živeti, zagrabilo je za orožje in se uprlo partizanom. Tako se je narod razkral v dva tabora, okupator pa je zvito delil sile, da je borbeno sposobnost belih in rdečih ostala približno enaka, nihče ni smel prevladati, nihče propasti, oba sta morala krvaveti. General Ruggero, poveljnik planskih lovcv "Cravatte rosse", je novembra 1942 jasno povedal v Ljubljani: "Med vami Slovenci bom ustvaril takšno sovraštvo, da ga petdeset let ne boste mogli odpraviti!" «

(se nadaljuje)